T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 310
KARAR NO : 2015 / 326
KARAR TR : 4.5.2015

ÖZET : Davalı İdarenin üzerinden sokak geçirmek ve asfaltlamak suretiyle dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.K.
Vekilleri : Av. Dr. G. I. & Av. Ç. D. E.
Davalı : 1) Osmangazi Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. S.Y.
2) Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A.E.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde; davacının Bursa İli, Osmangazi İlçesi, 2.Bölge, Altınova Mah., H22D02D2D pafta, 3290 ada, 2 nolu parsel, 188 m² lik, taşınmazın maliki olduğunu, taşınmazının imar durumu ile ilgili olarak, ilk defa 2002 yılında, davalı Osmangazi Belediyesi İmar İşleri Müdürlüğünden arsasının imar durumu ve inşaat şekil hakkında bilgi istendiğini, Belediye Emlak ve İstimlak Müdürlüğü cevabi yazıları ile, adı geçen parsellerin kentsel dönüşüm amaçlı sağlıklaştırma projesi Yalova Yolu Güzergahı uygulama imar planı kapsamında imar yolu ve park alanı üzerinde kaldığının tespit edildiğini, Belediyenin 5 yıllık imar kamulaştırma programında olmadığından talep hakkında bir şey yapılamadığının bildirildiğini, o günden bu güne de kamulaştırmasız olarak davacının taşınmazları üzerindeki mülkiyet hakkının engellendiğini, davacı müvekkilinin davaya konu taşınmazı üzerinde, fiili bir el atmanın söz konusu olmadığını, hukuki el atmanın mevcut olduğunu, bu nedenle davacının mülkiyet hakkının kısıtlanması nedeniyle taşınmazın bedeli ve uğradığı zarar nedeniyle yasal süresi içerisinde görevli yargı yolu olan idari yargı merciinde işbu davayı açtıklarını, söz konusu taşınmazın, davalı belediyenin kamulaştırmasız el atması nedeniyle imar açısından kullanılamaz durumda olduğundan bahisle fazlaya ilişkin haklarımız saklı kalmak kaydıyla şimdilik 4.000,00 TL'nin el atma tarihinden itibaren, taşınmazın bedeli ve yoksun kaldığı kazanç hesaplanarak yasal faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı Osmangazi Belediye Başkanlığı vekili süresi içerisinde mahkemeye sunduğu cevap dilekçesinde özetle; görev itirazında bulunmuştur.

Davalı Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı vekili süresi içerisinde sunduğu cevap dilekçesinde özetle; görev itirazında bulunmuştur.

Bursa 3.İdare Mahkemesi: 04.11.2014 gün ve E:2014/1096 sayı ile özetle; dava konusu uyuşmazlığın, 6487 sayılı Kanunun 21.maddesi ile değişik 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun geçici 6.maddesi kapsamında olduğu ve bu madde uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıklarda idari yargıda dava açılabileceğinin hüküm altına alındığı görüldüğünden, bakılan davanın 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b maddesi kapsamında idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlık olduğu sonucuna varıldığından davalılardan Osmangazi Belediye Başkanlığı vekilinin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalılardan Osmangazi Belediye Başkanlığı vekilinin, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyasının onaylı bir örneği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı; "Bursa ili Osmangazi ilçesi 2. Bölge Altınova Mahallesi H22D02D2D pafta, 3290 ada 2 nolu parselin 188 m² 'lik taşınmazın maliki olan davacı tarafından açılan davada, söz konusu taşınmazın uygulama imar planında yol ve park alanı olarak belirlendiği, planın üzerinden 10 yıllık bir süre geçmesine rağmen, kamulaştırma işleminin yapılmadığı, bu suretle mülkiyet hakkının süresiz ve belirsiz bir şekilde kısıtlandığı gerekçesiyle, 4000 TL maddi zararın yasal faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemi ile idari yargı yerinde tam yargı davası açılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesi sonucunda; Osmangazi İlçesi 2. Bölge Altınova Mahallesi H22D02D2D pafta, 3290 ada 2 nolu parselin uygulama imar planında yol ve park alanı olarak belirlendiği, planın üzerinden 10 yıllık bir süre geçmesine rağmen, davalı belediyece ayrılma amacına uygun olarak kamulaştırma yapılmadan ve Osmangazi Belediye Başkanlığı Fen İşleri Müdürlüğünün 04/07/2014 tarih ve 2608 sayılı yazısı ve ekindeki belgelerden de anlaşılacağı üzere taşınmazın bir kısmına asfalt döküp yol geçirilmek suretiyle el atılarak, davacının taşınmaz üzerindeki haklarının kısıtlandığı anlaşılmaktadır.

3194 sayılı Kanunun 10. maddesinin "Belediyeler; imar planlarının yürürlüğe girmesinden en geç 3 ay içinde, bu planı tatbik etmek üzere 5 yıllık imar programlarını hazırlarlar. Beş yıllık imar programlarının görüşülmesi sırasında ilgili yatırımcı kamu kuruluşlarının temsilcileri görüşleri esas alınmak üzere Meclis toplantısına katılır. Bu programlar, belediye meclisinde kabul edildikten sonra kesinleşir. Bu program içinde bulunan kamu kuruluşlarına tahsis edilen alanlar, ilgili kamu kuruluşlarına bildirilir. Beş yıllık imar programları sınırları içinde kalan alanlardaki kamu hizmet tesislerine tahsis edilmiş olan yerleri ilgili kamu kuruluşları, bu program süresi içinde kamulaştırırlar. Bu amaçla gerekli ödenek, kamu kuruluşlarının yıllık bütçelerine konulur. / İmar programlarında, umumi hizmetlere ayrılan yerler ile özel kanunları gereğince kısıtlama konulan gayrimenkuller kamulaştırılıncaya veya umumi hizmetlerle ilgili projeler gerçekleştirilinceye kadar bu yerlerle ilgili olarak diğer kanunlarla verilen haklar devam eder." hükmü ile uygulama imar planlarında kamu yararına ayrılan yerlerin kamulaştırılmasını öngörmektedir.

Davaya konu olayda, davacıların maliki olduğu taşınmazın yol ve park alanı olarak ayrılmasına rağmen idare tarafından yasada öngörülen süreyi de aşkın uzun bir süre kamulaştırma işlemlerine başvurulmadığı gibi, bir bölümünden yol geçirilmek suretiyle taşınmaza fiilen el atıldığı, bu suretle davacıların taşınmaz üzerindeki tasarruf hakkının kısıtlandığı anlaşılmaktadır.

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/2/1959 günlü, 1958/17 E, 1959/15 K. sayılı kararında, kamulaştırmasız el atma kavramı "İdarenin kanunsuz bir hareketi" olarak tanımlanmış ve bu eylemden kaynaklanan davaların mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davası mahiyetinde olduğu ve bu bakımdan adli yargının görevli olduğu kabul edilmiştir.

Bu nedenle, davalı idarenin imar mevzuatı hükümlerine tam uygun olmayan ve hareketsizlikle beraber kısmen ve fiilen araziye yönelik tecavüzünün kamulaştırmasız el atma temelinde haksız fiilden kaynaklanan ve adli yargının görev alanına giren bir dava olduğu açıktır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 17/11/2014 tarih ve 2014/1005-1046 sayılı kararında yer alan, "Belediyelerin 3194 sayılı imar Kanunu 8. maddesi ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır. Buna karşılık, Belediyece, Kamulaştırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama işlemleri yapılmaksızın, dava konusu taşınmaza fiilen el atılması karşısında, idarenin bu eyleminin kamulaştırmasız el atma niteliğini taşıdığı açıktır. (...) idarenin dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girmektedir." şeklindeki görüşte de aynı hususların vurgulandığı görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle, açılan davanın adli yargı yerinde görüm ve çözümü gerektiği" belirtilerek, davanın, taşınmazın bedelinin tazminat olarak hüküm altına alınması istemine ilişkin kısmı yönünden, 2247 sayılı Yasa'nın 10. ve 13. maddeleri uyarınca, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 4.5.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalılardan Osmangazi Belediye Başkanlığı vekilinin anılan Yasanın 10/2.maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve dahi 12/1.maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, davalılardan Osmangazi Belediye Başkanlığı açısından, 2247 sayılı Kanunun 10. ve 13. maddelerinde öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Selim Şamil KAYNAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay

Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Bursa İli, Osmangazi İlçesi, 2.Bölge, Altınova Mah., H22D02D2D pafta, 3290 ada, 2 nolu parsel numaralı taşınmazın uygulama imar planında yol ve park alanı olarak belirlendiği, planın üzerinden 10 yıllık bir süre geçmesine rağmen, kamulaştırma işleminin yapılmadığı, bu suretle mülkiyet hakkının süresiz ve belirsiz bir şekilde kısıtlandığı gerekçesiyle, 4000 TL maddi zararın yasal faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Dosya kapsamında yer alan Osmangazi Belediye Başkanlığı Fen İşleri Müdürlüğünün 04/07/2014 tarih ve 2608 sayılı yazısında taşınmazın üzerinden Kıryolu sokağının geçtiğinin, sokağa 17.11.1994 tarihinde asfalt yol yapıldığının belirtildiği anlaşılmıştır.

Belediyelerin 3194 sayılı imar Kanunu 8. maddesi ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır. Buna karşılık, Belediyece, Kamulaştırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama işlemleri yapılmaksızın, dava konusu taşınmazın bir kısmına fiilen el atması karşısında, idarenin bu eyleminin kamulaştırmasız el atma niteliğini taşıdığı açıktır.

Öte yandan, İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim, yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının III. bölümünde, "İstimlaksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlak Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir." görüşüne yer verilmiştir.

Bu durumda, idarenin dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, taşınmazın üzerinden yol geçirilmesi ve fiilen kullanılması karşısında, haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile, davalılardan Osmangazi Belediye Başkanlığı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Bursa 3.İdare Mahkemesinin kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, davalılardan Osmangazi Belediye Başkanlığı vekilinin GÖREV İTİRAZININ REDDİNE İLİŞKİN Bursa 3.İdare Mahkemesinin 04.11.2014 gün ve E:2014/1096 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 4.5.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT